

ประวัติเจดีย์พระธาตุผาแดง

เจดีย์พระธาตุผาแดง เดิมตั้งอยู่บนยอดคดอยผาแดง ในพื้นที่ตำบลแม่ดาว (หรือตำบลพระธาตุผาแดงในปัจจุบัน) องค์เจดีย์มีฐานทรงสี่เหลี่ยม ศิลปะแบบพม่า ขนาดความกว้างของฐาน ๕.๒๕ เมตร สร้างเมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๗๓-๒๔๗๖ นำโดยพระอธิการคำตัน อภิขโย หรือพระครูอภิขัย อดีตเจ้าอาวาสวัดดอนมูล และเจ้าคณะตำบลแม่ดาว ร่วมกับคณะศรัทธาชาวบ้านค้ำกิบาล หลังจากสร้างเสร็จแล้วคณะศรัทธาชาวบ้านค้ำกิบาล และหมู่บ้านใกล้เคียงได้ขึ้นไปนมัสการกราบไหว้และบำเพ็ญกุศล ในทุก ๆ วันขึ้น ๑๓,๑๔,๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ซึ่งเป็นเทศกาลวันมาฆบูชา เนื่องจากที่ประดิษฐานเจดีย์พระธาตุผาแดง ตั้งอยู่ติดกับเขตประทานบัตรเหมืองแร่สังกะสี ของบริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) หากทำเหมืองไประยะหนึ่ง จะทำให้ทางขึ้นสูงชันยากแก่การขึ้นไปนมัสการ จึงได้มีการเจรจา ระหว่างบริษัท ผาแดงฯ กับพระครูปิยคุณวัตร เจ้าอาวาสวัดดอนมูล คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะศรัทธาชาวบ้านค้ำกิบาลหลายครั้ง จนบรรลุข้อตกลงได้เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ โดยบริษัท ผาแดงฯ ได้บริจาคเงิน ๓ ล้านบาท ให้มูลนิธิเจดีย์พระธาตุผาแดง ที่จัดตั้งขึ้นใหม่เพื่อสาธารณประโยชน์ และก่อสร้างเจดีย์พระธาตุผาแดงองค์ใหม่ในวงเงิน ๑ ล้านบาท เจดีย์พระธาตุผาแดงองค์ใหม่ ออกแบบโดยหน่วยศิลปากรที่ 3 จังหวัดสุโขทัย เป็นศิลปะแบบสุโขทัย ขนาดความกว้างของฐาน ๑๒ เมตร สร้างขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๘ บนที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ซึ่งบริจาคโดย นายเท่ง ใจวงษ์ ชาวบ้านค้ำกิบาล และทำพิธีบรรจุพระธาตุ จากพระธาตุองค์เดิม เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๘